

ERDAL ÖZ

KANAYAN

ERDAL ÖZ
KANAYAN

Can Çağdaş

Kanayan, Erdal Öz

© 1985, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Cem Yayınevi, 1973

Can Yayınları'nda 1. basım: 1985

18. basım: Kasım 2020, İstanbul

Bu kitabın 18. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Cem Alpan

Kapak tasarımı: Erdal Öz

Baskı ve cilt: Arı Matbaası

Davutpaşa Cad. Emintaş Kâzım Dinçol San. Sit. No: 81/39,

Topkapı, İstanbul

Sertifika No: 44009

ISBN 978-975-510-049-4

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789755100494

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

ERDAL ÖZ KANAYAN

ÖYKÜ

Resimler:

Erdal Öz

(1972 yılında Ankara'da, Mamak Cezaevi'nde çizilmiştir.)

Erdal Öz'ün Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Yaralısın, 1983

Gülünün Solduğu Akşam, 1986

Havada Kar Sesi Var, 1987

Odalarda, 1995

Sular Ne Güzelse, 1997

Bir Gün Yine Allı Turnam, 1998

Cam Kırıkları, 2001

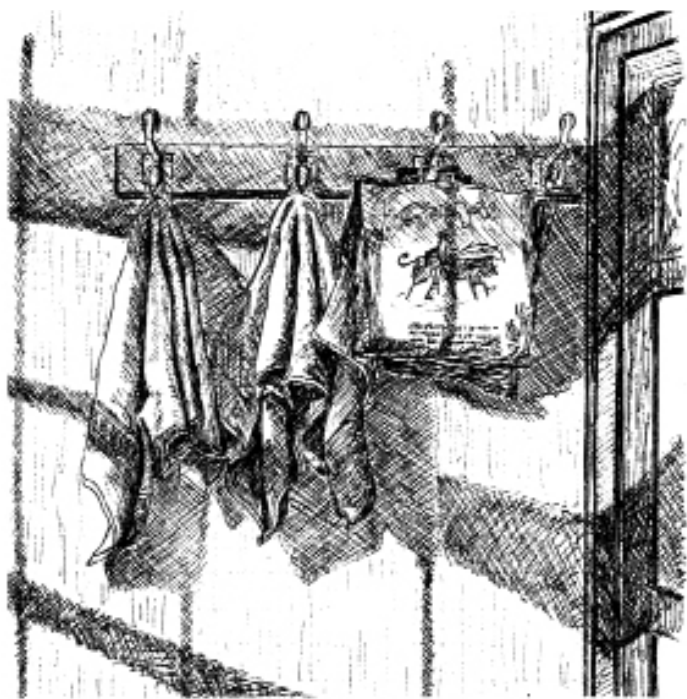
Defterimde Kuş Sesleri, 2003

Yorgunlar, 2009

ERDAL ÖZ, 26 Mart 1935'te Sivas, Yıldızeli'nde doğdu. Tokat Lisesi'ni bitirdikten sonra İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde başladığı yükseköğrenimini Ankara Hukuk Fakültesi'nde tamamladı. İstanbul'da üniversite çevresindeki arkadaşlarıyla birlikte *a dergisi*'ni çıkardı. İlk öykü kitabı *Yorgunlar*, 1960'ta *a dergisi* yayınları arasında çıktı. İlk romanı *Odalarda*, aynı yıl Varlık Yayınları'nca yayımlandı. 12 Mart Askerî Darbesi'yle başlayan karanlık dönemde siyasal görüşlerinden dolayı üç kez tutuklandı, hapis yattı, ama yargılanma sonucunda aklandı. 12 Mart döneminin baskılarını ve bu baskılara karşı direnişi işlediği *Yaralısın* adlı romanıyla 1975 Orhan Kemal Roman Armağanı'na değer görüldü. 1975-1981 yılları arasında Cem Yayınevi'nin Arkadaş Kitaplar adlı çocuk edebiyatı dizisini yönettikten sonra 1981'de Can Yayınları'nı kurdu. *Sular Ne Güzelse* adlı kitabıyla 1998 Sait Faik Hikâye Armağanı'nı, *Cam Kırıkları* adlı yapıtıyla 2001 Sedat Simavi Edebiyat Ödülü'nü aldı. *Kana-yan* (1973) adlı öykü kitabında, *Deniz Gezmiş Anlatıyor* (1976) ve *Gülünün Solduğu Akşam* (1986) adlı anı-romanlarında, Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının idam kararı öncesindeki yaşantılarını ve kendi izlenimlerini dile getirdi. *Gülünün Solduğu Akşam*'a girmeyen notlar ve izlenimlerini 2003'te *Defterimde Kuş Sesleri*'nde topladı. SSCB gezisinin izlenimlerini içeren *Allı Turnam* (1976), 1998'de *Bir Gün Yine Allı Turnam* adıyla yeniden yayımlandı. *Havada Kar Sesi Var* adlı öykü kitabı 1987'de basıldı. *Dedem Korkut Öyküleri* (1979), *Alçacıktan Kar Yağar* (1982), *Babam Resim Yaptı* (2003) adlı üç çocuk kitabı yayımlandı. Erdal Öz'ü 6 Mayıs 2006 günü yitirdik.

İçindekiler

Taş	11
Ernesto	25
Kurt	39
Güvercin	53
Sığırcıklar	63
Kanayan	93

Taş

Gecenin ilerlemiş saatinde bir silah sesiydi duyduğun. Çıplak boş sokakta koşuşmalar, patırtılar. Birini kovalıyor olmalıydılar. Yorganı üzerinden fırlatıp balkona koştun. Çok yakınlarda ikinci bir patlama. Bağırışlar. Bir patlama daha. Yakalanan birinin pataklanışı gibi geldi sana duyduğun sesler. Karanlıktı. Bir şey görünmüyordu. Kapıya koştun. Basamakları üçer beşer atlayıp apartmanın önüne çıktın. Kara bir otomobildi, farları yanıktı, az ötedeydi. Tepesindeki döner mavi ışık bir açılıp bir kapanıyor, sokağı kesik kesik masmavi bir yığıya boyuyordu. İçi karanlıktı otomobilin. Birini güçlkle içine tıktıklarını gördün.

Gürültüyle açılan birkaç apartman penceresinden meraklı ama sinik başlar uzandı karanlığa. Otomobilin farlarını üzerinde bulunca birden şaşırdın. Görülmekte olduğunu bilmek ürpertti seni. Çekinerek, ışık demetinin dışına yavaşça sıyrılıp çıktın. Soğuk taş duvara yapıştın. Kıpırdamamaya çalışarak bekledin. Karşı apartmanın yükseklerinden, karanlıkta kalmış bir erkek sesi, konuştu:

“Kardeş, arabanın numarasını al!”

Sana söylüyor olmalıydı.

İçin yatıştır gibi olunca biraz daha sokuldun otomobile.

Farların parlak, kamaştırıcı aydınlığından kurtulunca, sokak lambasından sızan solgun ışıkta şimdi otomobili daha iyi seçebiliyordun.

Yeşil bir Jeep, köşeden sapıp sarsılarak girdi sokağa, yaklaştı kara otomobile. Jeep'in farlarından uzanan iki kalın ışık direği arkadan vurunca kara otomobilin içini görürüverdin. Titredin. Görevlilerle doluydu içi. Kollar inip kalkıyordu. Dövüyorlardı. Geriye çekilip duvara yapıştın. Jeep'in ışıkları söndü. İçinden iki kişi atladı. Mavi ışık demetleri üstlerinden geçerken masmaviydiler, tabanca taşıydılar. Biri resmîydi. Koşarak gelip otomobilin kapısını açtılar. Bir şeyler söyledi biri içeridekilere. Açılan kapıdan umutsuz bir ses sızdı sokağa:

"Vallahi doğru söylüyorum; yeminle."

İnen bir yumruğun ete gömülüğü.

"Evime gidiyordum. Yeminle..."

Üst üste inen yumruklar.

"İnanın bir şey yapmadım. Evime..."

"Ne işin vardı ulan bu saatte oralarda?"

"Ders çalışmaktan... Biraz hava almak..."

"Öğrencisin ha?"

"Öğrenciyim."

İki tokat sesi, iki el silah sesi gibi gecede.

"Ulan namussuz, ulan orospu çocuğu!"

Tok vuruşlar.

"Niye kaçıyordun, ha?"

"Kaçmıyordum ağbiler. Siz kovalayınca..."

"Niye durmadın lan öyleyse eşşoğlueşşek! Dur, diye bağırдық, niye durmadın?"

Yumruğun ete gömülüğü. İnleyiş.

"Niye durmadın?"

Yumruklar.

"Götürün!"

"Vallahi bir şey yapmadım ağbiler."

Oldukça sokulmuştun. Birden içi aydınlandı otomobilin. Gördün: Gençecik yüzü kan içindeydi. Sarkık ince yenibitme sarı bıyıkları kan içindeydi. Arkada, iki görevlinin ortasında küçülmüştü, sinmişti.

“Doğruca yedinci kata,” dedi önde, direksiyonun sağında oturan.

Çocuk, ite kaka çıkarıldı otomobilden.

“Ağbiler, bırakın evime gideyim. Sınavlara hazırlanıyorum. Yapmayın ağbiler. Vallahi bir şey yapmadım.”

“Yürü lan, anasını... Yürü.”

Koluna sıkı sıkı yapışmış iki kişiden biri, elindeki kara copu çocuğun başına indirdi. Jeep’le gelen eli tabancalı iki kişiden biri, arkasından bir tekme yapıştırdı bacalarına; inledi çocuk. Sürükleyip götürdüler, tıktılar Jeep’in karanlık kuytularına. Jeep’in farları yandı. Geri geri gidip köşeyi döndü, coşkuyla uzaklaşıp yok oldu gecenin karanlığında.

Arkanda duyduğun ayak sesiyle ürperdin. Elinde olmadan başını gizledin kollarınla. Döndün. Bitişikteki yapıdan çıkmış bir işçiydi. Geldi, önünden geçti. Merakla kara otomobile yaklaştı. Elini gözlerinin üzerine koyup yüzünü cama dayadı. Üzerinde yakasız, çizgili bir köylü mintanı vardı.

Önde, direksiyonun başında oturan, camı açtı.

“Ne oldu, birini mi aradın?”

“Yok. Baktım.”

“Çek arabanı lan, salak salak bakıp durma.”

“Niye?”

“Bas git be adam, belanı mı arıyorsun?”

Yapı işçisi, ellerini kollarının altına sokup sıcaklığını arar gibi yumuldu mintanına. Geri çekildi. Otomobilin tepesinden vuran mavi aydınlık üzerinden geçti, maviye

boyadı işçiyi bir anda. Ama denileni yapmadı işçi, basıp gitmedi.

Otomobilin kapıları kapandı. Geri geri gitti köşeye kadar, anayola çıktı, sonra gazlayıp yok oldu.

Üşüdüğünü o zaman anladın.

Karanlık yüksek pencereden bir ses, “Ne olmuş kardeş?” dedi.

“Şu yakındaki Amerikan Sineması’nı bekleyen görevliler, birine sopa attı,” demedin. “Amerikalıları koruyan görevliler bizden birine silah attılar,” demedin.

“Ne olmuş kardeş?” dedi ses yine, karanlık pencereden.

“Bilmem,” dedin.

Girdin içeriye. Girişte, iki numarada oturan emekli şişman binbaşı, bir lunapark gibi, çizgili pijamasıyla kapısının önündeydi. Bir şey sormasına vakit bırakmadan hızla geçtin önünden, basamakları utanç içinde çıktın. Kapını çarparak kapattın. Yatağına attın kendini. Başını yorganın içine soktun.

Uyuyamadın.

Döndün durdun.

Amerikan Altıncı Filosu, beş savaş gemisiyle İzmir sularındaydı yine. Umulmadık, beklenmedik bir yağmur İzmir’i sellere boğuyordu. Yurdun dört bir yanından kopup gelmiş gençler, Amerikalı askerleri karaya, yurt topraklarına çıkarmamak için, yağmura, sele, soğuğa aldırmandan yiğitçe direniyordu, kızılı erkekli. Dövüştükleri, Amerikalılar değildi.

Gazetelerde, radyolarda büyük konuşumuz Altıncı Filo Komutanı Amerikalı amiralin demeçleri:

“... Bize gösterilen bu tepkiler, demokratik düzenin gereğidir,” diyordu. “... Kendi ülkemizde de bu tür olay-

lara tanık oluyoruz,” diyordu. “... Küçük toplulukların gösterdiği böylesi tepkilere karşılık, büyük halk kitlesi gelişimize sevinmiş görünmektedir. Rahatımız iyidir. Tedirginlik duymuyoruz. Olur böyle olaylar,” diyordu.

O, bir Amerikalı olarak, yıllar öncesinde bu sulara sokulup bu kıyılara Yunanlı dostları çıkaran Amerikan savaş gemilerinin yenilenmiş komutanı olarak böyle diyordu ya, olaylara konu olan kentin genel yöneticisi de konuşuyor, demeçler veriyor, “Bu direnen gençliği Türk gençliğinden saymadığımı,” belirtiyordu basına, radyoya.

Devletin kolluk görevlileri, aldıkları buyruklara uyarak, gözü kapalı, nerede bulurlarsa orada indiriyorlardı copları çocuklara.

Sorgucular, karşlarına getirilen gencecik yurtseverleri acımasızca suçluyorlar, yakaları simli, kara giyimli yarılmalı, bol bol tutuklama kararları veriyorlardı, karar almış eski yapıların yığı dolu salonlarında.

Karakollar, gencecik çocuklarla dolup taşıyordu, kızlı erkekli.

Bulanık kış dalgaları, limanda demirli savaş gemilerinin kalın çelik bordalarında patlıyor, yağmur kalleşçe aralıksız yağıyordu. Soğukta, kışta kıyamette İzmir sokaklarında gencecik dal gibi çocuklar dolaşüyor, gelen düşmanı rıhtıma çıkarmıyorlardı. Savaş gemilerine doldurulmuş Amerikalı denizciler, genelev kapısından geri çevrilmiş yaşı tutmayan çocuklar gibi istekleri ellerinde kalmış, budalaca dolaşıyor olmalıydılar gemilerin boz çelik duvarları arasında. Çıkamıyordu düşman karaya ve giremiyordu özlediği genelevin kapısından.

Sıcacık yatağında dönenip dururken, az önceki olayı değişik biçimde yeniden yaşıyordun:

Silah sesi. Sokağa fırlıyorsun. Kara otomobil, önün-

den fıskıran iki parlak ışık direğiyle az ötede. Tepesinde dönüp duran mavili ışık, sokağı mavi-mor bir yıldıya boyuyor durmadan. Güvenli adımlarla yürüyorsun otomobile doğru. Eğilip camından içeri bakıyorsun; o yapı işçisi gibi, korkusuzca, titremeden.

Jeep'ten inen eli tabancalı iki kişiden biri, "Çekil oradan," diyor.

"Ne yapacaksınız bu çocuğa?"

Sesinin olanca direnciyle soruyorsun bu soruyu.

"Sana ne!"

"Ne demek bana ne. Dağbaşı mı burası. Ne hakla dövüyorsunuz bu çocuğu. Dövemezsiniz."

İki tabancalının şaşkın bakışları arasında, dolanıp otomobilin önünden geçiyorsun, yüksek sesle okuyorsun otomobilin numarasını, belleğine yazdığını belirtiyorsun böylece.

Tabancalılardan resmî giyimlisi, şaşkın, eğilip içerdeki biriyle bir şeyler konuşuyor. Başını dışarı çekip yine sana dönüyor:

"Ne yapmak istiyorsun sen?"

"Çocuğu rahat bırakın."

"Yahu kimsin sen?"

Duymamış gibi davranıyorsun.

"İşimize karışmasan iyi olur."

Aldırmıyorsun. Soruyorsun. En iyisi bu: "Nedir bu arkadaşın suçu?"

"Bomba atmış."

"Atarken gördünüz mü?"

"Gördük."

İçeriden bir ses: "Vallahi bir şey yapmadım ben ağbi."

İçeri doğru eğiliyorsun. Yüzü gözü kan içinde. Gençcek.

Arkandan bir el yapıyor omzuna.

“Baksana sen.”

Bakıyorsun. Yüzü, geçen ışıktaki masmavi parlıyor. Elinde Kırıkkale işi tabancası.

Kimsin sen? Üzerlerinde etkili olabilmen için kim olmalısın? Yurттаş olman yetmez. “Subayım.” Olmaz. Anlarlar. Beceremezsin.

“Gazeteciyim.”

“Hangi gazetedenisin?”

Besleme gazetelerden birinin adını mı versen?

“Adın ne?”

Bunların çoğu o besleme gazeteleri okurlar. Onları okumak zorundadırlar. Rasgele bir ad uydurmak olmaz. Anlarlar. Yutturamayacaksın.

Haydi, seni de kargatulumba arabanın içine; sille tokat; ağzın yüzün kan içinde; kaşların, dudakların patlamış; alıp atarlar bir yerlere; karanlık, havasız, kuytu bir yerlere. Sonra?

Utanç içinde dönüyorsun yatağında.

Kim bilir şu anda neler yapıyorlardır çocukcağıza.

Yatağının sıcaklığı iğrenç geliyor.

Giyinip çıksan. Köşeyi dönünce sağda, az ötede Amerikan Sineması. Camlarında büyük büyük afişler. Hep geceleri gelirler; işlerini bitirip yemeklerini yedikten, viskilerini içtikten sonra. Arabalıdırlar. Geniş, tozlu Amerikan arabaları sıra sıra dizilirler yol kıyılarına, kaldırımlara. Gece yarısı, sinemanın dağılışında araba gürültüleri, yüz metre öteden, odana, yatağına kadar gelir. Binerler arabalarına, dağılırlar kentin pahalı yerlerinde tuttıkları evlerine. Sokak yine ıssızlaşır, onlarsızlaşır.

Sinemanın karşısında, belki tam karşısında değil de sağındaki, arkasındaki daracık sokakların birinde, karanlıkça, kuytuca bir yerde Jeep ya da siyah bir araba duruyordur, içi görevlilerle doludur. Paltonun yakasını kaldırıp geçsen şimdi o sinemanın önünden. Elindeki küçük,

yapışkan nesneyi sessizce atıversen sinemanın afişlerle kaplı büyük camına; nesne sessizce yapışıp kalsa camda. Var mıdır öyle bir nesne? Olsa. Geçip gitsen. Hafiften bir de ıslık tuttursan. Cama yapışıp kalan o küçük nesne, sen gittikten az sonra, belki şöyle bir-iki dakika geçince, kocaman bir sesle erkekçe patlasa. Sanki patlamayı duypup da ötelere koşup gelen bir meraklı olsan, başarını görsen, şaşkınlıklarını, kızgınlıklarını görsen, belli etmeden. Hiç belli olmazdı, ellerine ilk geçirdiklerini yakalayıp, “Bu yaptı,” diye yaka paça tıkiverirlerdi bir arabanın içine seni. “Bu yaptı. Elinde konserve kutusuna benzer bir şey vardı. Yanımızdan geçerken elinde kutuyu ansızın sinemanın camına doğru fırlatıverdi. Molotofkokteyliyi elindeki; gördük.”

Utançla dönüyorsun yatağında.

Ya da sinemanın karşısındaki yüksek yapılardan birinin üst katından, belki karanlık, görülmez bir pencere aralığından, belki de bir dam üstünden, elindeki bombayı ya da gerçekten bir molotofkokteyliyi, iyice ayarlayıp tam sinemanın camının oralara.

Düşünüyorsun; utanıyorsun. Çünkü bütün bunların hep korkakça, sonradan uydurulmuş yapmacı bulgular, avuntular olduğunu biliyorsun.

Sokağa çıkar çıkmaz, kara otomobili görür görmez, neden olduğun yerde çakılıp kaldığını düşünüyorsun. Otomobilin önünden fişkırarak aydınlık bölgeden sıyrılıp karanlığa, duvar dibine sığınışın. Arkadan gelen Jeep’in aydınlattığı kara otomobilin içindeki çocuğun tepesine inen ağır yumrukları görünce titreyerek olduğun yere sınıışın.

“Dövmeyin, ayıptır be!”

“Sen kimsin?”

“Kimsem kimim, dövmeyin bırakın onu! Savunmasız bir kişiye karşı silahlı beş kişi.”

“Kimsin sen be? Tanıyor musun onu?”

“Tanımaz olur muyum. Amerikalılara karşı çıktıysa, arkadaşımıdır, kardeşimdir.”

Belki ilk anda otomobildekilerde, dışarıdaki silahlı iki kişide ansızın bir panik.

“Al şu paketi arkadaşım, sigarasız kalma. Şu parayı da al, yanında bulunsun. Az ama, işini görür.”

Arkada, iki görevlinin arasında. İncecik yüzü kan içinde, sapsarı. Bıyıkları da.

“Çekil ulan başımızdan, itoğluit!”

Oysa sen, gerçekten karanlığa sığınmış korkak bir itoğlutsun. Silah sesine, araba gürültüsüne, koşuşmalara, patırtılara uyanmış, gurbet yorganından sıyrılıp kalkmış yapı işçisinin otomobile korkusuzca yaklaşmasını bile korkuyla izledin. Sen kara otomobilin aydınlığından sıyrılıp karanlığa, kuytulara sığınmaya çalışırken, o elini gözlerinin üzerine koyup yüzünü çocukça bir merakla otomobilin camına yapıştırmış, içeride olup bitenleri görmeye çalışmıştı. Yitirecek pek bir şeyi yoktu. Seni sarsan, küçülten, belki de onun bu korkusuzluğuydu.

Kalkıp camı açıyorsun. “Ohhh!” Buz gibi bir gece dışarıda. Suların üstü belki incecik buz tutmuştur. Ter içindedin. Camdan içeri dolan karanlık, soğuk gece, bedenini çiziyor boşluğa. Camı kapatıyorsun. Tülü çekiyorsun. Yine yatağında. Yorganın içi sıcacık.

Ne yapıyordur şimdi? Sarkık sarı bıyıklı gencecik yüzüyle, incecik korkularıyla?

Ya sen? Sen alışkanlıklarınla, korkularınla kucak kucacağa, sıcacık yatağında, gecenin bu ilerlemiş saatinde, belki birazcık uykusuzsun, o kadar.

Hiçbir şey düşünmemeyi düşünüyorsun. Yüzükoyun dönüp yastığa sarılıyorsun. Dışarıda, sokakta, gece bekçisinin kivrıntılı düdük sesi. Ağır, kabaralı, uzaklaşan ayak sesleri. Çenenin yastığa iyice gömüyorsun; kollarınla göğ-

süne bastırđın yastığın yumuşak yuvarlaklarında, gövdeni yapıştırdığın yatağın sıcak ukurluğında bir kadının çıplak, sıcak diriliğini araştırırken altında –utanmadan– benildeyip hızla dönerek, yorganı ustunden savurup oturuyorsun yatağın içinde, soluk soluğa. Tavanda, sokak lambasının dışarıdan vuran solgun ışığında penceredeki tulun çiçekleri, dalları, kuşları. Salondaki duvar saatinin kalın tiktaklarıyla fırlıyorsun yataktan. üstündekileri sıyırtıp gömleğini geçiriyorsun sırtına; sonra pantolonun, kazağın, palton. Ayakkabılarını eline alıp kapıyı yavaşça aralıyorsun. Alışık olduğun taş basamaklardan, karanlıkta, çıplak ayaklarınla, bir kedi sessizliğiyle iniyorsun. Ayakkabılarını aşağıda geçiriyorsun ayaklarına; buz gibi. Anakapıyı gürültüsüzce aralayıp sokağa çıkıyorsun; yavaşça bırakıyorsun kapıyı, kapanmıyor, aralık kalıyor. Sokak sessiz, bomboş. Kaba beton dökümleri tamamlanmış yapının önündeki tuğla yığınından ıslak bir tuğlayı alıp paltonun içine gizliyorsun. Ayakkabıların boş sokakta ses çıkarmasın diye uçlarına basıyorsun. Koşebaşına gelince alçak beton duvarın dibine çekilip bir ayağını duvarın üzerine koyuyor, eğiliyor, sözde ayakkabını bağlıyorsun; sessizce yolun ilerisini gozluyorsun, geceyi dinliyorsun. Sinemanın önünde bir kara gölge, ağır adımlarla geziniyor. Yolun iki yanındaki yüksek yapılar kapkaranlık. Aydınlık tek pencere kalmamış. Herkes uykulara çekilmiş. Uzaktan uzağa düzensiz aralıklarla gecenin uzakta kalmış boş caddelerinden son hızla akıp giden otomobillerin gürültüleri. Görülmeden, karşı kaldırıma bırakılmış sıra sıra özel otomobillerin arasından geçip çukurda kalan uzun bahçeye atlıyorsun. Paltonun altında, göğsüne dayadığın ıslak tuğlaya çarpan yüreğinin vuruşları neredeyse duyulacak. Bir süre, atladığın yerde, oylice omelmış bekliyorsun. Yavaşça doğrulup bakıyorsun: Dizlerinin üstünde kalan yarım paltosuna sarınmış govrevli, ağır ağır

geziniyor sinemanın önünde. Görünürlerde başka kimse yok. İyi. Duvar boyunca, çömelerek, ses çıkarmadan ilerliyorsun. Arada durup bekliyor, başını çıkarıp bakıyor, yine yürüyorsun. Şimdi sinema tam karşında. Işıklı bir camın ardında renk renk yaldızlı topraklarla donatılmış sevinç içinde bir Noel ağacı. Görevli, ileride duruyor. Arkası dönük. Kabaran soluğun duyulacak gibi. Soluğunu yatıştırmaya çalışıyorsun. Tam sırası belki de. Buradan elindeki koca tuğlayı fırlatabilir misin karşıki büyük cama? Biraz güç. Vazgeçiyorsun. Yapamayacaksın. Bırakıyorsun ıslak kaba tuğlayı duvarın dibine. Gözlerin soluk karanlığa alışmış artık. Çevrene göz gezdiriyorsun. İleride, yerde birtakım kabartılar. Çamura aldırılmadan ilerliyorsun. Sokuluyorsun kabartılara. Birine dokunuyorsun; çamurlu bir taş. İyi değil. Aranıyorsun. Beride yuvarlak bir kabartı daha, çamura gömülü. Zorlayınca çıkıyor. Çok iyi bu. Taş avucunu dolduruyor. Yuvarlaklığı rahat. Yine ellerinin, dizlerinin üzerinde eski yerine dönüyorsun. Olduğun yerde yavaşça doğrulup bakınıyorsun. Görevli, ötede, bıraktığın yerde duruyor. Sigarasını tütürüyor. Buradan savurabilirsin taşı. Hemen önünde, kaldırıma bırakılmış koyu lacivert bir otomobil. Kollarının üzerinde dengelenip kendini yavaşça yukarıya, kaldırıma çekiyorsun. Eğilerek lacivert otomobile yaklaşıp arkasına sınıyorsun. Bir süre bekledikten sonra başını çıkarıp bakıyorsun. Noel ağacı beş-altı metre ötedeki yarı aydınlık, afişlerle dolu camın ardında, dallarına bağlanmış renk renk yaldızlı süsleriyle elindeki çamurlu yuvarlak taşı bekliyor sanki. Geldiğin yere, köşebaşına bakıyorsun. Elindeki taşı atar atmaz, kaldırıma sıralanmış otomobillerin yanında kalan boşlukta hızla koşup tam köşede karşıya geçmen, sokağa dalman gerekecek. Birden köşebaşı çok uzak, erişilmez görünüyor sana. Yapamayacaksın. Yakalarlar seni. Yüreğin yarılacak gibi. Çamurlu taş, bir yürek gibi atıyor avucunda, sı-

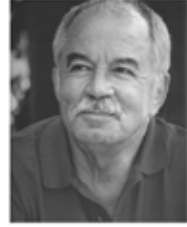
kıyorsun. Görevliye bakıyorsun. Sigarası yok elinde, bitirip atmış olmalı. Geliyor, geliyor, duruyor az ötede, dönüyor, ağır ağır uzaklaşıyor yine. Kanın, damarlarını çatlatıp yaracak sanki. Yapamayacaksın.

Birden doğrulup avucunda sıktığın taşı, yarı aydınlık Noel ağaçlı camın tam ortasına olanca gücünle fırlatıyorsun. Taşın vurmasını beklemeden fırlıyorsun yerinden. Cam, ardından, büyük bir coşkuyla parçalanıyor. Köşeyi savrulurken dönerken bir silah sesi yırtıyor geceyi. Vuruldu belki de. Aralık sokak kapısından soluk soluğa içeri süzülürken, sokaktaki koşuşmaları duyuyorsun ürpertiyle.

Ocak 1970

50 kuşağının öncü yazarlarından Erdal Öz, edebiyatımıza yalın bir dille yazılmış birbirinden değerli eserler armağan etmiştir.

Fotoğraf: Mehmet Turpat

"*Kanayan*'a aldığım öykülerimden birkaçını, 12 Mart döneminde, tutuklu olarak bulunduğum Mamak Askerî Cezaevi'nde yazmıştım. Bir yolunu bulup cezaevi dışından *Yeni Dergi*'ye yolladığım üç öykümü, Memet Fuat yayımlamadı. O günlerde yeniden çıkmaya başlayan *Yeni A Dergisi*'ndeki arkadaşlarım öykülerimi *Yeni Dergi*'den alıp ardı ardına yayımladılar. Tutukluk dönemim bitince yazdığım yeni öykülerle birlikte *Kanayan*'ı oluşturdum. Sanırım *Kanayan* da, *Yaralısın* adlı romanım da, '12 Mart'ın izlerini taşıyan kitaplar arasında ilk yayımlananlardı. Her iki kitabım da çok okundu, çok da eleştiri aldı.

Ne yazık ki, bu kitaplarım için yazılan bütün övgüler de, yergiler de, yazdıklarımın güncel ve politik oluşları üzerinde yoğunlaştı. Yazdıklarımın bir öyküler toplamı, bir roman oluşu gözlerden uzak tutuldu. Güncellik de, politik oluş da önemlidir, ama geçicidir. Ben bu kitaplarımda diyelim çevrilip dünyanın bir başka ucunda bile okunsa okuyanın yüreğinde küçük de olsa sanatsal bir sarsıntı yaratmayı amaçlamıştım."

Erdal Öz

#12martmuhtırası #mamakaskericezaevi #esaret #umut #direniş #cesaret
#insanolmak #iktidar

Kapak resmi: Mehmet Sönmez

can

canyayinlari.com | f | | canyayinlari

öykü

ISBN 978-975-510-049-4

9 789755 100494